

दैनिक

मुख्य संपादक : विनोद कैलास गोरे

अक्षराज

गुढीपाडवा विशेषांक २०२५

तुम्हाला व तुमच्या परिवाराला
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा

वर्ष ०२२े • अंक १५८ वा • पाने ०८ • किंमत : ३ रुपये • ठाणे, रविवार, दि. ३० मार्च २०२५ • RNI NO.: MAHMAR/2022/82056 • Declaration/SDM/SR.No.108/2023

‘खापरखेडा’ तालुका सावनेर वासियांतर्फे मराठी नववर्षाच्या व गुढीपाडवाच्या हार्दिक शुभेच्छा !

आपणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

* शुभेच्छुक *

D.R. CONSTRUCTION

Contractor, Suppliers, Fabricator & Electrical Works
Khaperkheda, Tah. Saoner, Dist. Nagpur (M.S.)

श्री. दिलीप बनसोड
अध्यक्ष
काँट्रॅक्टर्स असोसिएशन, खापरखेडा
मो. ९८५०२४६३१०

आपणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

* शुभेच्छुक *

M/s. K.M. ADHAU

Fabrication, Erection & Civil Contractor

Mahesh Adhau **K.M. Adhau**

Office : Prakash Nagar, Khaperkheda, Tah. Saoner, Dist. Nagpur.
Mob.: 9623546714, 9623216710
Site Office : At. Post Khaperkheda, T.P.S. Tah. Saoner, Dist. Nagpur- 441102
At. Post Koradi, Gate No. 2, K.T.P.S., Tah. Kamptee, Dist. Nagpur- 441111

आपणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

* शुभेच्छुक *

M/S. KUNAL CONSTRUCTION

ALL Mechanical, Fabrication & Erection,
Heavy Equipment, Civil & Painting Work

Late. Yashodhan Bhoskar

Mob. 9623595050 9960988040

Kunal Bhoskar **Saurabh Bhoskar**
New Koradi, Plot No. D-44, Ward No. 2,
Tah. Kamptee, Dist. Nagpur 441 111

आपणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

* शुभेच्छुक *

MANSHA TRADERS

Email-manshatraders@rediffmail.com

मंशा सेलिब्रेशनस

मालापूर, (सावरगाव), तह. नरखेड, जि. नागपूर.
संपर्क : ९७६४०००२९६

वुकिंग सुरू आहे

Prop. Shri. Anil Bhojar
Mob.: 9764000296
174, "Manjita", Collector Colony, Godhani Rly.,
Ph: 0712-2669429 Mob.: 9764000296

आपणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

* शुभेच्छुक *

ORION INDUSTRIES

MANUFACTURER & CONTRACTORS

"Ashish Building", Opp. Lokmat, Janta Chowk, Dhantoli,
NAGPUR - 440012, Ph./Fax: 0712-2461366A

R. N. Dhote **Pravin Dhote**
Mob.: 9370315217

आपणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

* शुभेच्छुक *

M/s. DEWAJI N. KUBDE

Contractor : Electrical, Mechanical & Fabrication Works Etc.

E-mail : dewaji_kubde@rediffmail.com
Electrical Licence No. 21815

DEWAJI N. KUBDE
Mob : 9822231803
Contractor Colony, Koradi Road, Khaperkheda - 441102

आपणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

* शुभेच्छुक *

A.B.U. CONSTRUCTION

Mechanical Heavy Structural Engineer Contractor,
HCSD Pump, ASH Handling Plant, Erection, Operation Maintenance
Site :- Khaperkheda

Mo.: 9422135209, 8605000979

शशांक पटेल **भरत पटेल**

आपणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षा व गुढीपाडवाच्या
तसेच रमजान ईदच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

* शुभेच्छुक *

M/s.AHFAZ AHMAD CONTRACTOR

All Types of Steel Works
Speciality Mechanical Maintenance

Mr.AHFAZ AHMAD
Mo.9822231529
Add. Heena Manzil Near Chaudhary Hospital,
Warisपुरा Road, Kamptee - 441002 Dist. Nagpur (M.S.)

आपणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

* शुभेच्छुक *

M/s. Pradeep B. Kundu

B.E., DRTM, MIRPM, Dip. in P.Way Engg.

Engineers & Contractors
House No. 10, Sunder Nagar, Behind Tuli Hotel Management
College, Gram : Bhokara, Post. Koradi, Distt. Nagpur, 441111
Email : pb.kundu.ngp@gmail.com, Mob.: 09422108253

श्री. सचिन येवले
(व्यवस्थापक)
मोबा. ८८०५००९०२७

पुर्वणी संकलन : श्री. दिवाकर घेर, नागपूर जिल्हा प्रतिनिधी (दैनिक अक्षराज)

संपादकीय

स्त्री जन्मा हि तुझी कहाणी...

'स्त्री' ही प्रत्येक पुरुषाच्या जीवनात अनेक रूपात प्रकट होते. आई, बहीण, पत्नी या प्रत्येक रूपात तिची भूमिका बदलते; पण एक भूमिका मात्र कायम राहते ती म्हणजे 'सेवाभाव' होय. प्रत्येक भूमिकेत ती पुरुषाची सेवा करताना दिसते. मुलांना खाऊपिऊ घालून मोठे करण्याची सेवा आईला करावी लागते. पत्नीने घरकाम करून पतीच्या सेवेत तत्पर असले पाहिजे ही अपेक्षा तिच्याकडून कायम व्यक्त केली जाते. घरामध्ये बहिणीला भावापेक्षा दुय्यम दर्जाची वागणूक दिली जाते. तिने घर कामात मदत केली पाहिजे हे तिच्यावर संस्कार लहानपणापासून लावले जातात. नोकरी करणाऱ्या महिलांना तर घरकाम करत करत नोकरी करण्याची तारेवरची कसरत करावी लागते.

पतीच्या निधनानंतर स्त्रीला सती जाण्यास भाग पाडले जात होते; किंवा केशवपण करून पुढील आयुष्य जगावे लागत होते. यासारख्या क्रूर आणि कुप्रथा या समाजात होत्या. या प्रथांना मूठमाती देऊन आपण पुढे आलो असलो, तरी आज २१ व्या शतकात देखील हुंडा प्रथा, बालविवाह, स्त्रीभ्रूणहत्या, स्त्रियांवर होणारे अन्याय अत्याचार या समस्या अस्तित्वात आहेतच.

विवाहा नंतर बऱ्याच महिलांना पुरुषाच्या लहरीपणावर पुढील आयुष्य घालवावे लागते. नवरा कसा मिळेल हे तिच्या नशिबावर ठरते. मारझोड करणारा, व्यसनाधीन, वैभिकारी, अतिगर्वित असे कोणतेही अवगुण असणाऱ्या नवऱ्या बरोबर आपले नशीब खोटे समजून आयुष्य ढकलावे लागते. प्रेमळ, नीतिमान, समजून घेणारा आणि समान दर्जा देणारा असे नवऱ्याने बायकोला मारहाण करणे आपल्या समाजात एक प्रकारचे नवऱ्याने मारले, तर दाद कोणाकडे मागवावी. यासारख्या म्हणी आज देखील आपल्या समाजात प्रचलित आहेत. एक प्रकारचे नवऱ्याने बायकोला मारहाण करणे आपल्या समाजात एक प्रकारचे टाकले आहे. मारझोड करणाऱ्या नवऱ्याबरोबर गप गुमान संसार करणाऱ्या महिलांचे आयुष्य म्हणजे...

स्त्री जन्मा हि तुझी कहाणी

हृदयी अमृत नयनी पाणी... अशीच असते. रात्री बे रात्री अचानक नवऱ्याचे कधी मानसिक संतुलन बिघडेल सांगता येत नाही. बाहेरील संताप काढण्यासाठी हक्काचे ठिकाण म्हणून नवरा बायकोला मारायला सुरुवात करतो. यामध्ये कित्येक महिलांचे बळी गेल्याचे आपण नेहमी वाचत किंवा ऐकत असतो. कित्येक महिलांना कायमचे शारीरिक अपंगत्व येते. सतत अशा मारझोड करणाऱ्या पतीच्या दहशतीखाली राहून काही महिलांचे मानसिक स्वास्थ्य बिघडल्याचे दिसून येते. मारझोड करणाऱ्या पतीच्या वर्चस्वाखाली राहत असताना त्या महिलेला आपल्या आवडी-निवडी, गरजा, विचार या गोष्टीला दुय्यम स्थान द्यावे लागते. झोपडपट्ट्यांमध्ये दारू पिऊन सर्रास महिलांना मारझोड केली जाते; एवढेच नव्हे तर मध्यमवर्गीय आणि उच्चभ्रू समाजात देखील अशा पद्धतीने मारहाण होत असल्याचे आपल्या निदर्शनास येते.

महिलांवर होणाऱ्या अत्याचाराला प्रतिबंध बसावा, महिलांना कौटुंबिक हिंसाचाराला बळी पडू नये, समाजामध्ये कौटुंबिक हिंसाचार घडू नये म्हणून केंद्र शासनाने कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण कायदा २००५ व नियम २००६ संपूर्ण भारतात लागू केला आहे.

कौटुंबिक हिंसाचाराच्या व्याख्येत शारीरिक छळ जसे मारहाण, चावणे, ढकलणे, लैंगिक अत्याचार तसे जबरदस्तीने समागम करणे, अश्लिल फोटो काढणे, बिभत्स कृत्य जबरदस्तीने करावयास लावणे, बदनामी करणे, तोंडी अश्लय भावनिक अत्याचार अपमान करणे, चारित्र्याबद्दल किंवा वागणूकीबद्दल संशय घेणे, मुलगा झाला नाही म्हणून अपमान करणे, हुंडा आणला नाही म्हणून अपमान करणे, महिलेला किंवा तिच्या मुलीला शाळेत जाण्यास मज्जाव करणे, नोकरी स्विकारण्यास मज्जाव करणे, घराबाहेर जाण्यास मज्जाव करणे, नेहमीच्या कामासाठी कोणत्याही व्यक्तिकेबरोबर भेटण्यास मज्जाव करणे, विवाह करण्यास जबरदस्ती करणे, पसंतीच्या व्यक्तीबरोबर विवाह करण्याचे जबरदस्तीकरणे, आत्मघातकी धमकी देणे, अपशब्द वापरणे, आर्थिक अत्याचार जसे हुंड्याची मागणी करणे, मुलांचे पालनपोषणसाठी पैसे न देणे, मुलांना अन्न, वस्त्र, औषधे इ. न पुरविले, नोकरी करण्यास मज्जाव करणे, नोकरीला जाण्यासाठी मज्जाव करणे, नोकरी स्विकारण्यासाठी संमती न देणे, पगार अथवा रोजगार वापरण्यास परवानगी न देणे, राहत्या घरातून अन्वून देणे, घर वापरण्यास मज्जाव करणे, घरातील कपडे अथवा वस्तू वापरण्यापासून रोखणे, भाड्याच्या घराचे भाडे न देणे अशा हिंसाचाराच्या आणि छळांच्या गोष्टींचा अंतर्भाव केला आहे.

महाराष्ट्र शासनाने राज्यातील या कायद्याच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी सर्व जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी, प्रांताधिकारी, तहसिलदार, नायब तहसिलदार, गटविकास अधिकारी व विस्तार अधिकारी यांना महिला संरक्षण अधिकारी म्हणून घोषित केलेले आहे. कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण कायद्यांतर्गत तक्रार अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर तीन दिवसांच्या आत त्यावर पहिली सुनावणी घेण्याची तरतूद आहे. आपल्याला न्याय हक्क मिळावेत यासाठी पीडित महिला स्वतः अथवा संरक्षण अधिकाऱ्यांमार्फत न्यायालयात अर्ज दाखल करू शकतात व न्यायालयाने अशा अर्जाचा निकाल ६० दिवसात देण्याची तरतूद आहे.

या सान्या कौटुंबिक हिंसाचारापासून संरक्षण मिळवण्याच्या तरतुदी कायद्यात असल्या तरी याचा अवलंब करणाऱ्या महिला बोटारव मोजक्या इतक्याच असतील. खूप सार्या महिला 'आलिया भोगासी असावे सादर' म्हणत कायद्याच्या अज्ञानामुळे संपूर्ण आयुष्य छळ छायणीत घालवतात. खरंतर आर्थिक स्वयंपूर्ण महिला अशा कौटुंबिक हिंसाचाराला कवटाळून बसत नाहीत. त्या आपला स्वतंत्र मार्ग निवडतात. कोणतीही महिला कौटुंबिक हिंसाचाराला बळी पडू नये म्हणून कुमारी अवस्थेत असतानाच त्यांना शालेय शिक्षण संपल्यानंतर व्यावसायिक शिक्षण त्यांच्या पालकांनी दिले पाहिजे. विवाह करण्याची गडबड न पालकांनी त्यांच्या मुलींना स्वाभिमानाने जीवन जगण्यासाठी व्यावसायिक शिक्षण दिले पाहिजे.

निसर्ग पाडवा

चैत्र शुद्ध प्रतिपदेला गुढी शोभते घरोघरी वसंतोत्सव स्वागता नगरी सजते परोपरी

प्रभूराामाचे रूप जणू निसर्गराजा उपकारी पिवळी पाने त्यागून हिरवट नवे आकारी

कडुनिंबाचेपानांमध्ये ओवा मीठ हिंग मिर्री साखर चवीला घाला मिश्रण वाटा परोपरी

चटणीअसे चटकदार जरूर खा चमचा भरी आयुर्वेदाचे हे उपचार कैक व्याधी करे बरी

कडुनिंबी पाने टाकून स्थान सुखानंदे करी खंडावा मिळेल तनुला शांतता पसरेल ऊरी

भुकेल्या कुणा गरीबा खावूघाले श्रीखंडपुरी साडी चोळी महिलेला स्वप्ने सारी होती पुरी

अनाथ मुला जवळ घे गळ्यात गाठी साखरी वृक्ष सांगे सावली बना आस-या येता पाखरी

- हेमंत मुसरीफ पुणे ९७३०३०६९९६

गुढीपाडवा ! !

गुढीपाडवा साजरा करण्यामागे आहेत 'या' अनेक कथा

भारतीय संस्कृतीत 'चैत्र शुद्ध प्रतिपदा' हा दिवस 'महापर्व' म्हणून साजरा करण्याची परंपरा आहे. म हापर्वच्या अर्थात नववर्षाच्या या पहिल्या दिवशी नवे संकल्प करून प्रगतीकडे वाटचाल सुरू करण्याचा हा दिवस आपण 'गुढीपाडवा' म्हणून साजरा करतो. या दिवशी विजयाचे प्रतिक म्हणून घराच्या अंगात गुढी उभारली जाते.

ही गुढी का उभारली जाते? गुढीपाडवा चैत्र शुद्ध प्रतिपदेला का साजरा करतात? गुढी उभारण्यापूर्वी ब्रम्हदेवाची पूजा का केली जाते व गुढी उभारून झाल्यावर विष्णू देवाची पूजा करतात? सर्वकाही दडलंय या कथामध्ये, तेव्हा या पौराणिक कथा सर्वांना माहित असायलाच हव्यात.

शालिवाहन शकास सुरुवात...

शालिवाहन ह्या राजाने शालिवाहन शकास सुरुवात केली आणि या शकाची सुरुवात अर्थात आरंभ म्हणजेच गुढीपाडवा होय. शक सुरू करणारा पहिला महाराष्ट्रीयन राजा म्हणून आजही शालिवाहन राजाचे महत्त्व आहे. शालिवाहनाने मातीचे सैन्य तयार केले, त्यावर पाणी शिंपडून मातीच्या सैन्यात प्राण भरला. मग या सैन्याच्या मदतीने त्याने प्रभावी शत्रूंचा पराभव केला, अशी आख्यायिका आहे. या विजयाप्रित्यर्थ शालिवाहन शके सुरू होऊन नवीन वर्षाची सुरुवात होते. या दिवशी पंचाग वाचन करून आणि देवी सरस्वतीचे पूजन करून हिंदू नववर्षाचे स्वागत करण्याची प्रथा आहे.

हे एक कारण महाभारतामध्ये सापडते...

गुढीपाडवा साजरा करण्याचे एक कारण महाभारतामध्ये सुद्धा सापडते. यानुसार महाभारतातील आदिपर्वांमध्ये उपरीचर नामक राजाने इंद्रामार्फत त्याला मिळालेली कळकाची काठी इंद्राला नमन म्हणून जमिनीमध्ये रोवली आणि दुसऱ्या दिवशी त्या काठीची पूजा केली. हा दिवस होता नवीन वर्षाचा पहिला दिवस, म्हणून गुढीपाडवा साजरा करतात अशी आख्यायिका सुद्धा आहे.

ब्रम्हदेवाने केली विश्वनिर्मिती...

ब्रम्हदेवाने सृष्टी निर्माण केली तो हाच पवित्र दिवस. ब्रम्हदेवाने विश्वनिर्मिती केली ती पाडव्याच्या दिवशीच आणि पुढे सत्य-युगाची सुरुवात झाली आणि म्हणूनच नुतन वर्षारंभ म्हणून चैत्र शुद्ध प्रतिपदा म्हणजेच गुढीपाडवा साजरा केला जातो असे म्हणतात. या दिवशी विश्वातिल तेज तत्व आणि प्रजापती लहरी या मोठ्या प्रमाणात उत्सर्जित होतात आणि गुढीच्या माध्यमाने आपण त्या अधिकाधिक संचित करायला प्रयत्न करतो.

मत्स्यरूपी विष्णूचा जन्म...

भगवान विष्णूंनी मत्स्य रूप धारण करून शंकासुराचा वध केला, त्या मत्स्यरूपी विष्णूचा जन्म चैत्र-शुद्ध प्रतिपदेचाच. शंकासुर नावाचा सागरापासून उत्पन्न झालेला आणि सदैव सागरातच वास्तव्य करणारा बलाढ्य राक्षस होता. या राक्षसाने जबरदस्तीने वेदहरण केले व तो सागराच्या तळाशी दडि मारून बसला. मग देवदेवता, ऋषीमुनींनी क्षीरसागरामध्ये

योगनिद्रेत असलेल्या भगवान विष्णूंना जागृत केले आणि शंकासुरास धडा शिकवण्याकरिता सांगितले. भगवान विष्णूंनी मत्स्यरूप धारण करून शंकासुराचा टावठिकाणा शोधून काढला व त्याचा शिरच्छेद करणार इतक्यात शंकासुर म्हणाला की, भगवान आपल्या हातून मज मरण यावे याकरिताच मी वेद पळविले. आपण माझा वध अवश्य करावा; परंतु माझी एक इच्छा अशी की माझे कलेवर तुम्ही नेहमी आपल्या डाव्या हातात धारण करावे तसेच माझ्या कलेवराच्या स्पर्शाच्या जलाने आपणांस स्नान केल्याखेरीज आपली पूजा पूर्ण होणार नाही असा मला वर द्यावा." भगवान विष्णूंनी 'तथास्तु' म्हटले आणि शंका सुराचा वध केला. त्या दिवसापासून विष्णूने हातात शंखास धारण केले.

गुढी विजयध्वजाचे प्रतिक...

गुढी म्हणजे फक्त ब्रम्हध्वजच नाही तर तो विजयध्वज देखील आहे. जेव्हा श्री राम लंकेवर विजय मिळवून अयोध्येला परतले तेव्हा प्रजेने त्यांचे स्वागत ध्वज उभारून मोठ्या आनंदाने केले. चैत्र शुद्ध प्रतिपदेच्याच दिवशी प्रभू रामांचा चौदा वर्षांचा वनवास संपला होता, म्हणून हा आनंदोत्सवाचा दिवस साजरा करतात असे सांगितले जाते. तसेच, असे ही सांगितले जाते की, चैत्र शुद्ध प्रतिपदेला प्रभू रामाने वालीचा वध करून त्याच्या छळातून प्रजेला मुक्त केले; तो हा विजयोत्सवाचा दिवस. घरातून वालीचा, आसुरी शक्तीचा रामाने दैवी शक्तीने नाश केला याचे गुढी ही सूचक आहे.

।। गुढी उभारा-मांगल्याची-नववर्षाची ।।

हिंदू दिनदर्शिके प्रमाणे चैत्र शुद्ध प्रतिपदेला गुढी पाडवासून आपण साजरा करतो. गुढीपाडव्या पासूनच हिंदू नववर्षाची सुरुवात होते. आपण साडेतीन म हूर्त मानतो, त्यातील गुढीपाडवा हे एक मुहूर्त आहे. या दिवशी शुभकार्यासाठी मुहूर्त पहावा लागत नाही. या दिवसातील कोणताही घटिका शुभमुहूर्त असते.

यदि गुढीपाडवा ९ एप्रिल २०२४ (मंगळवार) रोजी साजरा करण्यात येणार आहे. चैत्र महिन्याची प्रतिपदा ९ एप्रिलला (सोमवारी) रात्री ११ वाजून ५० मिनिटांनी सुरू होणार असून दुसऱ्या दिवशी ९ एप्रिलला रात्री ८ वाजून ३० मिनिटांनी समाप्त होणार आहे. मंगळवारी ९ तारखेला सकाळी ६ वाजून २० मिनिटांनी ते ७ वाजून २९ मिनिटांपर्यंत पुजेची शुभ वेळ आहे. यामध्ये सकाळी ६ वाजून २० मिनिटे ते ६ वाजून २७ मिनिटे हा सर्वोत्तम कालावधी आहे असे पंचांगानुसार सांगितलेले आहे. या शुभ मुहूर्तावर गुढीची पुजा करून तुम्ही गुढी उभारू शकता.

आपल्या दाराशी गुढी उभारणे हे विजयाचे तसेच समृद्धीचे प्रतिक समजले जाते. याच दिवशी अनेक जण नविन व्यवसायाला प्रारंभ करतात. नविन कार, नविन फ्लॅट, घर, अशा नानाविध वस्तूंची खरेदी करतात. जो तो आपापल्या ऐपती प्रमाणे सोने खरेदी करतात. एक ग्रॅम का असेना, पण घेतात. त्या दिवशी सोने खरेदी महत्त्वाची मानली गेली आहे. ते समृद्धीचे समजतात.

गुढीपाडव्याचे दिवशी अनेक जण शुभ संकल्प करतात. ह्या दिवशी केलेले संकल्प फलदायी ठरतात. असा अनेकांना अनुभव आहे. गुढीपाडवा आपसातील वैरभाव, मतभेद, विसरून शांतता मिळवून देणारा आनंददायी असा सण आहे. गुढीपाडवा साजरा करण्यामागे नैसर्गिक, अध्यात्मिक कारणे आहेत.

नवसंवत्सराचा प्रारंभ होतो. नववर्षाचा हा पहिला दिवस महत्त्वाचा तसेच पवित्र समजला जातो. ह्याच दिवशी नविन वर्षाचे पंचांग आणून त्याचेही पूजन केले जाते. वाचन करतात. अनेक शहरात, गावात, पहाटेच भक्तिसंगिताचे पाडवा पहाट सारखे कार्यक्रम आयोजित केले जातात अनेक ठिकाणी पारंपारिक वेशभूषा करून शोभायात्रा काढल्या जातात, आणि नववर्षाचे स्वागत केले जाते. आनंददायी सुरुवात केली जाते.

नविन वर्षाचे स्वागतासाठी दारा समोर गुढी उभारली जाते. गुढी हे विजयाचे प्रतिक आहे. सकाळी मंगल स्नानादी उरकून, नविन वस्त्र परिधान करून, बांबूच्या काठीला पिवळ्या किंवा भगव्या-केशरी रंगाचे वस्त्र नेसवून, गुंडाळून, तांब्याच्या किंवा चांदीचा कलश उलटा ठेवतात.

त्याला गंध लावून कडुनिंबाचे पानाचा घोस लावतात. साखरेचा गाठीचा हार, फुलांचा हार घालतात. हळदीकुंकवाने पूजा केली जाते. निरांजन उदबत्ती ओवाळतात. पेढ्यांचा नेवेद्य दाखवतात. आरती करतात.

विश्व निर्मिती ब्रह्म करितो ब्रह्मपुराणी असे, अयोध्येसी वनवासाहनी राम पुन्हा परतसे गुढ्या तोरणे रांगोळ्यांनी स्वागत ते करती आरती करूनी वसंत ऋतुचा महिमा वर्णू किती.

साखरमाळा कडुलिंबाची पाने, फुलांच्या माळा किती गडू चांदीचा रेशमी वस्त्रे कुंकू केशर टिळा आदराने ब्रह्मध्वज या गुढीस संबोधती आरती करूनी वसंत ऋतुचा महिमा वर्णू किती.

मंगल वाद्यावर वादन केले जाते. आणि नववर्ष सुखसमृद्धीचे, आनंदाने जावे म्हणून मनोभावे प्रार्थना केली जाते. गुढीची ऊँ ब्रम्हध्वजाय नमः म्हणून पूजा करावी.

गुढी दाराशीच उजव्या बाजूला, तशीच खिडकी मध्ये, गच्चीवरही उभारली जाते. दाराशी सडा टाकून सुंदर रांगोळ्या काढतात. घराच्या मुख्य दरावाज्यावर आंब्याची पाने, झुंड्या फुलांचे तोरण लावतात.

गुळ मिश्रण वर्षे आरोग्यदायी जाव, उन्हाळा त्रासदायक ठरू नये हीच त्यामागील भावना असते. तसेच हिंग, मीठ, आणि साखर पात वाटून खातात. यामुळे पचनक्रिया त्वचा रोग होतात. आयुर्वेदात याला खूप महत्त्व आहे.

बहुसंख्य कुटुंबात गुढीपाडव्याला श्रीखंड-पुरीचाच जेवणात असतो.

प्रभू रामचंद्रांनी चौदा वर्षे वनवास भोगून रावण आणि राक्षसांचा पराभव करून याच दिवशी अयोध्येत प्रवेश केला. त्यांच्या स्वागतासाठी म्हणून घरोघरी तोरणे पताका लावून स्वागत केले. प्रभू श्रीरामचंद्रांचे विजयाचे प्रतीक, रावणावरच्या विजयाचे कौतुक, असा हा आनंददायी सण.

विजय पताका श्रीरामाची झळकते अंबरी... प्रभु आले मंदिरी....

गुलाल उधळूनी नगर रंगले... भक्त जनांचे थवे नाचले...

राम भक्तिचा गंध दरवळे... गुढ्या तोरणे, घरोघरी..

गं. घरोघरी.। प्रभु आले मंदिरी,.... अयोध्येच्या आला राजा...

या गणाथात त्याच खूप छान वर्णन केले आहे.

रावणाच्या त्रासातून मुक्त झाल्यानी, व श्रीरामाचे आगमन झाल्याने नगरवासीय आनंदित झाले आहे..

त्यांनी गुढ्या उभारल्या, तोरणांनी घरे सजविले,

गुढीपाडव्याचे दिवशी घरोघरी हे गाणं ऐकायला मिळत.

पार्वतीचा आणि महादेवाचा विवाह पाडव्याच्या दिवशी उरल्या असल्याचे देखील कथा आहे.

भगवान विष्णूंनी या दिवशी मत्स्य अवतार घेतला. या

दिवसापासून शालीवाहन शक सुरू झाले. या दिवशी शालिवाहनाने शत्रूवर विजय मिळवला।

संध्याकाळी परत गुढीची पूजा करून गुढी उतरवण्याची प्रथा आहे.

गेल्या अनेक वर्षांपासूनचा आपल्यावर पाश्यांच्या पण्डा कायम आहे. एक जानेवारीलाच नववर्ष साजरा करण्याचा पायंडा पडला आहे. ३१ डिसेंबरला मध्यरात्रीसर्वात सत्या वर्षाला निरोप द्यायचा, आणि त्याच अवस्थेत नववर्षाच्या स्वागत करायचा. रात्रीच्या अंधारात नववर्षाचे स्वागत होत नाही. सूर्याच्या पहिल्या किरणांचे स्वागत करून नवीन वर्षे साजरे केले जावे.

रात्री फटाके फोडायचे, धूंदीत स्वागत करायचे. काय विचित्र आणि हिडीस प्रकार सुरू

सर्वाना गुढीपाडवा व नववर्षाच्या शुभेच्छा. !

- विलीप देशपांडे
जामनेर, जि. जळगाव
मोबा. ८९९९५६९९१७

आवणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

गुढीपाडवा

राजकुमार इकडे
(पत्रकार)

मनोहर साबळे
(उद्योजक)

राजुशेठ पवार
(उद्योजक)

महेश देशमुख
(सरपंच)

बंटीशेठ साबळे
(मा.सरपंच)

अनिल जवक
(चेअरमन)

राहुल शिंदे (पाटील)
(पारनेर ता. अध्यक्ष भाजपा)

: शुभेच्छुक :

रांजणगाव मशीद सुपा व पारनेर तालुका
पंचक्रोशीतील समस्त नागरिक

तुम्हाला व तुमच्या परिवाराला
हिंदू नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

गुढीपाडवा

श्री.प्रभाकर एस.शेट्टी
समाजसेवक
डोंबिवली

Alphonso Mango
अस्सल देवगड हापूस

Experience sweetness now at
a budget-friendly price

डायरेक्ट शेतातून आपल्या घरी *
फळ 200-250ग्राम वजनाचे

1 - 3. Dozen	5- 5.5 Dozen
1300/DOZEN	Rs. 1200 /DOZEN

ORDER NOW: 9960425135

आवणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

गुढीपाडवा

अन्याय निवारण निर्मुलन सेवा समिती

श्री.अरुण रोडे
जिल्हा अध्यक्ष
मो.९८५०८८८२८९
कार्यालय : धोत्रे बु. ता. पारनेर, जि. अहमदनगर

राजुशेठ पवार
नगर जिल्हाध्यक्ष

ग्रामदैवत बनाईदेवी यात्रेनिमित्त टाकळीठोकेश्वर मध्ये
सर्वांचे हार्दिक स्वागत...
मराठी नववर्षाच्या व गुढीपाडवाच्या हार्दिक शुभेच्छा..!

हॉटेल वैष्णवी
फॅमिली रेस्टॉरंट

- * स्पेशल मटन, विकन व मच्छी मिल्ण्याचे एकमेव ठिकाण
- * पार्टीसाठी विशेष सुविधा
- * फॅमिलीसाठी स्वतंत्र बैठक व्यवस्था
- * पारसल सुविधा उपलब्ध

प्रो.प्रा.संतोष ठाणेगे
मो.७७९८४८२८९८/८८३०५७८५०५

नगर-कल्याण हायवे, पारनेर चौक, टाकळी ठोकेश्वर
ता.पारनेर, जि.अ.नगर

तुम्हाला व तुमच्या परिवाराला
मराठी नववर्षाच्या व गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

गुढीपाडवा

श्री.मोहनराव रोकडे
महाराष्ट्र राज्य सरपंच परिषदेचे
अहिल्यानगर जिल्हा
समन्वयक

भावपूर्ण
आदरांजली

जन्म झाला म्हणजे मृत्यु अटळ...
पण काही व्यक्ती आपल्या कर्तृत्वाने नेहमीच-
सर्वांच्या लक्षात राहतात असेच आमचे...
कै. विनायक नारायण गायकवाड सर

आमच्या संस्थेचे माजी अध्यक्ष

कै. विनायक नारायण गायकवाड सर
यांस विनम्र अभिवादन!
तायक्वाडो असोसिएशन ऑफ सबर्बन मुंबई
वॉरिअर तायक्वाडो अकादमी, घाटकोपर

तुम्हाला व तुमच्या परिवाराला मराठी नववर्षाच्या
व गुढीपाडवाच्या हार्दिक शुभेच्छा..!

गुढीपाडवा

MR. JAGDISH ANCHAN
Gen. SECRETARY

MUMBAI SUBURBAN TUG OF WAR ASSOCIATION,
DODGEBALL ASSOCIATION, NETBALL ASSOCIATION,
ATYA PATYA ASSOCIATION,
SHOOTING BALL ASSOCIATION,
FLOORBALL ASSOCIATION

आवणांस व आपल्या परिवारास
मराठी नववर्षाच्या व
गुढीपाडवाच्या
हार्दिक शुभेच्छा..!

गुढीपाडवा

सय्याराम नरावाड
(माजी चेअरमन वि.का.से.स.सोसायटी.)

नरेश सब्बनवार
(संचालक वि.का.से.स.सोसायटी.)

भीम पोटनकर
(सामाजिक कार्यकर्ते)

डॉ.नरेश बोधेकर
(श्री साई क्लिनिक, कुडलवाडी)

दत्ता हंमंद
(दि.अक्षराज पत्रकार)

करण समेटवार
(संगीत विशारद)

छत्रपती संभाजी महाराजांच्या हत्येचा गुढीपाडव्याशी संबंध आहे का ?

हिंदवी स्वराज्याचे धाकले धनी छत्रपती संभाजी महाराज यांची हत्या क्रूरकर्मा औरंगजेबाने अत्यंत हाल हाल करून फाल्गुन अमावास्याच्या रात्री केली याविषयीचे सविस्तर दाखले इतिहासकारांनी त्यावेळीच मांडले आहेत. चांगल महिन्यात प्रदर्शित झालेल्या छावा मचिरपटाने हा सत्य इतिहास जगासमोर मांडला. असे असताना काही जात्यंध शक्ती समाजात दुही माजवण्याच्या उद्देशाने गुढीपाडवा जवळ आला की संभाजी महाराजांची हत्या ब्राह्मणांनी मनुस्मृतीनुसार केल्याचा विखारी प्रचार करताना आढळतात.

सामाजिक माध्यमांतून तशा पोस्ट पसरवल्या जातात. ब्राह्मणद्वेषाची कावीळ झालेले हे महाभाग वर्षभर संभाजी महाराजांचे नावही घेत नाहीत; मात्र गुढीपाडवा जवळ आला की हा सण संभाजी महाराजांच्या हत्येप्रीत्यर्थ ब्राह्मणांनी साजरा करण्यास सुरुवात केल्याचे ढोल बडवून सांगू लागतात. रावणाचा वध करून प्रभू श्रीराम वनवासाला परतल्याच्या आनंद महाराष्ट्र प्रदेशात गुढ्या उभारून साजरा केल्याचा इतिहास आहे. आनंद साजरा करण्यासाठी महाराष्ट्रात पूर्वीपासून गुढ्या उभारत असल्याचा उल्लेख शिवकालीन इतिहासातच नव्हे, तर छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पूर्वकाळातील उपलब्ध पत्रव्यवहारांतूनही, सतांच्या अभंगांतून, इतिहासकालीन दाखल्यातून आढळतो. इतिहासाचार्य वि.के.राजवाडे यांनी 'मराठ्यांच्या इतिहासाची साधने', या नावाने इतिहासाचे अनेक खंड प्रसिद्ध केले आहेत ज्यामध्ये इतिहासकालीन विविध पत्र आणि दस्तावेज संग्रहित आहेत. त्यातील एका पत्रात 'गुढी पाडवा' या सणाचा उल्लेख केलेला आपल्याला आढळतो. या पत्रात असा

उल्लेख आहे कि 'गुढीपाडवा या सणानिमित्त निराजी पंडित आपल्या घरी आले होते.' हे पत्र नारायण शेणवी या मुंबईच्या वकिलाने मुंबईच्या गव्हर्नरला लिहिले आहे. हे निराजी पंडित म्हणजे शिवरायांच्या अष्टप्रधान मंडळातील एक सदस्य होते आणि ते आपल्या घरी गुढीपाडवानिमित्त आल्याचा उल्लेख सापडतो. यावरून हे स्पष्ट होते कि शिवरायांच्या काळातही गुढीपाडवा सण साजरा केला जात असे.

आपल्या संतांनी देखील गुढीपाडव्याचा उल्लेख अनेक ओव्या आणि अभंग यांतून केला आहे. संतश्रेष्ठ ज्ञानेश्वर माउली ज्ञानेश्वरीतील अध्याय क्रमांक ४ ओवी क्रम ५२ मध्ये लिहिलेला 'अधर्माची अवधी तोडी' दोषांची लिहिली फाडी सज्जनांकरवी गुढी. सुखाची उभवी।। ज्ञानेश्वरीतील अध्याय क्रमांक ६ ओवी क्रमांक ४२ मध्ये पुढील ओळी आढळतात 'एके संन्यासी तोची योगी। ऐसी एकवाक्यतेची जगी। गुढी उभविली अनेगी। शास्तांती।।' तर अध्याय क्रमांक १४ ओवी क्रमांक ४९० मध्ये माउली म्हणतात 'माझी अवसरी

संशोधनच करायचे म्हटले तर शेकडो पुरावे सापडतील, त्यामुळे छत्रपती संभाजी संभाजी महाराजांच्या हत्येचा संबंध गुढीपाडवा या प्राचीन सणाशी जोडण्याचा जात्यंध शक्तीचा अपप्रचार केवळ सामाजिक तेढ निर्माण करण्यासाठीच असल्याचे स्पष्ट होते. क्रूरकर्मा औरंगजेब हा अत्यंत निष्ठुर आणि धर्मांध होता. छत्रपती संभाजी महाराजांना पकडून एक महिना त्याने महाराजांवर अनन्वित अत्याचार केले. धर्मांतरण करण्यास दबाव आला. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या आणि आई जिजाऊंच्या संस्कारांतून मोठे झालेल्या शंभू राजांनी प्राण त्यांने पसंत केले मात्र हिंदू धर्म त्यांगला नाही.

शंभूराजांची धर्मनिष्ठा औरंगच्या जिह्वारी खुपली. चैत्र शुद्ध प्रतिपदा हा हिंदूंचा सर्वांत मोठा सण. हिंदूंचा नववर्षारंभ. हा सण हिंदूंनी साजरा करू नये म्हणूनच फाल्गुन अमावास्याला त्याने छत्रपती संभाजी महाराजांची हत्या केली. त्याने ज्या उद्देशाने हा डाव साधला तोच डाव यशस्वी करण्याचा दुर्दैवी प्रयत्न आजची काही धर्मद्वेषी मंडळी करत आहेत. हल्ली गुढ्याऐवजी घरांवर भगवे ध्वज उभारण्याचे आवाहन करणारे संदेशही सामाजिक माध्यमांतून पसरवले जाऊ लागले आहेत. भगवे ध्वज ही स्वराज्याची पताका तसेच हिंदू धर्माचे प्रतीक असल्याने घरावर अश्वय लावावेत; मात्र केवळ एक दिवसासाठी नव्हे, तर ते कायमस्वरुपी घरावर लावावेत. गुढीपाडव्याला मात्र हिंदू नववर्षाचे स्वागत शाश्वेकरीत्या दारासमोर गुढी उभारूनच करावे.

सौ.मोक्षदा घाणेकर
दाखचौकी, मुंबई

पाणी बचतीची सवय लावूया !

यापूर्वी कधीही न अनुभवलेला उकाडा यंदा राज्यातील नागरिकांना मार्च महिन्यातच सहन करावा लागत आहे. एप्रिल आणि मे महिन्यात उन्हाची तीव्रता आणखी वाढणार असल्याने शक्यता वर्तवली जात आहे. अन्य ऋतूंच्या तुलनेत उन्हाळ्यात

वापर अधिक वाढतो. वाढती लोकसंख्या, शहरांत सुरु विकासकामे यांमुळे उपलब्ध पाणी साठ्यावर प्रचंड ताण त्यामुळे येणाऱ्या काळात शहरांतील नागरिकांना पाणी सामना करावा लागणार आहे हे निश्चित आहे. उन्हाळा राज्यतसेचजिल्हाप्रशासनाकडूनदरवर्षीपाणीवाचवण्याचे करण्यात येते. आगामी काळात जगायचे असेल, तर करणे अनिवार्य झाले आहे. बऱ्याचदा शेजारी पाजारी करताना दिसत नाहीत, मग मीच का पाणी शेजारी व्यक्ती पैशाची उधलपट्टी करतो म्हणून पैशाचे महत्त्व, पैसे वाचवण्याचे महत्त्व, पैसे कम आपल्या प्रत्येकाला आहे. आज पाणी सहज उपलब्ध होईलच असे नाही. त्यामुळे पाण्याच्या बचतीचे महत्त्वही आपण लक्षात घ्यायला हवे. आपल्या लहान सहान कृतीतून पाण्याची बचत आपल्याला करता येते. पाणी वाचवणे म्हणजे अस्वच्छ राहणे असे मुळीच नव्हे,आपल्या दैनंदिन स्वच्छतेसाठी उदा. आंघोळ, तोंड धुणे, हात धुणे आणि अन्य स्वच्छतेसाठी किती पाणी आपण व्यय करतो हे प्रत्येकाला ज्ञात असेल. त्यामध्येही उन्हाळ्यात जर आपण शांवरचा वापर करत असू तर बादलीचा वापर करून कित्येक लिटर पाणी आपण वाचवू शकतो, हात धुताना हाताला हॅडवॉश अथवा साबण लावेपर्यंत आपण नळ चालूच ठेवत असू तर तो बंद करायला हवा. कपडे आणि भांडी धुतानाही हाच नियम पाळूया. भांड्यांना साबण लावताना नळ बंद ठेवूया. पिण्यासाठी आवश्यक तेव्हाच पाणी घेऊया, जेणेकरून पाणी पिऊन झाल्यानंतर पेल्यात उरलेले पाणी अन्यत्र टाकावे लागणार नाही. कपडे धुण्यासाठी आणि भांडी घासण्यासाठी शक्य असल्यास काही दिवस यंत्रणा वापर न करता हाताने धुण्याचा प्रयत्न करूया. घरातील एखादा नळ बियाड झाल्याने त्यातून पाणी गळत असेल, तर तो तत्परतेने दुरुस्त करून घेऊया. झाडांना आवश्यक तेव्हाच पाणी देऊया. एखाद्या ठिकाणी पाईपलाईनमधून पाण्याची गळती होत असेल तर त्वरित पाणी खात्याला कळवून त्या ठिकाणी दुरुस्ती करून घेऊया. पाणी वाचवण्याचे महत्त्व आपल्या घरातील लहानमन्यांनाही सांगूया. आपण जर सोसायटीत राहत असू तर सोसायटीची मिटिंग घेऊन पाणी वाचवण्याचे प्रयत्न सामूहिकपणे करण्याचा प्रयत्न करूया ! पाण्याला जीवन असे म्हटले जाते. फाईव्ह स्टार हॉटेलमध्ये महागडे जेवण जेवल्यानंतरही ते पचण्यासाठी जेवणांतर किमान ग्लासभर पाणी तरी आपल्याला हवेच असेल. पाण्याबिना जीवनाची आपण कल्पनाही करू शकत नाही. काही देशांमध्ये पाणीटंचाईमुळे इंधनाच्या दरात पाणी विकले जात असल्याच्या बातम्या आजवर आपण वाचल्या आहेत. आज आपण पाणी नाही वाचवले तर भविष्यात भारतातही अशीच परिस्थिती निर्माण होऊ शकते. त्यासाठी पाणी वाचवण्याची सवय आतापासून अंगवळण पाडूया ! कितीही पाऊस पडला तरी ज्या प्रमाणात लोकसंख्या वाढत आहे आणि ज्या प्रमाणात पाण्याचा व्यय होत आहे ते पाहता उपलब्ध जलसाठे दरवर्षी अपुरेच पडतात. गेल्या काही वर्षांचा अंदाज घेता हवामान खाते आणि पाऊस यांचे गणित कधी जुळताना दिसत नाही त्यामुळे यंदाही पुरेसा पाऊस पडेल याची काहीच शाश्वती नाही. राजकीय मंडळींकडून महाराष्ट्र राज्य समृद्ध पथावर असल्याचे कितीही सांगण्यात येत असले, तरी राज्याच्या काही भागांतील नागरिकांना दरवर्षी भीषण पाणी टंचाईला तोंड द्यावे लागते. ५-६ किलोमीटर अंतर पायपीट करून पाणी आणावे लागते. पाण्याच्या एका थेंबासाठी दरवर्षी कितीतरी पशु पक्ष्यांचा बळी जातो. भगवंतांच्या कृपेमुळे आपल्याला पुरेसे पाणी मिळते त्याबद्दल आपण कृतज्ञ राहूया आणि आतापासूनच पाणी बचतीची सवय स्वतः ला आणि आपल्या कुटुंबाला लावून घेऊया जेणेकरून भविष्यात पाणीबाणी निर्माण झालीच तर तिचा सामना आपल्याला समर्थपणे करता येईल !

जगन घाणेकर, घाटकोपर, मुंबई
संपर्क : ९६६४५९१७८०

गुढीपाडव्याचा सण द्विगुणित करणाऱ्या - स्वागत यात्रा

हिंदू नववर्षारंभ हे गुढीपाडव्याच्या दिवसापासून सुरू होते. साडेतीन मुहूर्तापैकी हा एक शुभ मुहूर्त मानला जातो. हिंदू दिनदर्शिकेप्रमाणे चैत्र शुद्ध प्रतिपदेला 'गुढीपाडवा' साजरा केला जातो. गुढी पाडवा आपल्याला 'शालिवाहन' शकाची आठवण करून देतो. याच शुक्ल प्रतिपदेला संस्कृतमध्ये 'गुढी पाडवा' म्हणून संबोधले जाते.

त्याचप्रमाणे पुराणातील साडे तीन मुहूर्तापैकी एक म्हणून याचे महत्त्व आहे. ब्रम्हाने विश्व निर्मिती याच दिवशी केली अशी मान्यता आहे. त्याच प्रमाणे आपल्या सर्वांचे आदर्श असलेले मर्यादा पुरुषोत्तम 'भगवान प्रभू रामचंद्र' याच दिवशी चौदा वर्षांचा वनवास भोगून, आणि लंकाधिपती रावण आणि त्याच्या राक्षस सेनेचा पराभव करून याच दिवशी अयोध्येत परतले होते, आणि त्यांचे स्वागत अयोध्येतील जनतेने घरांवर गुढी उभारून केले होते. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या विजयाच्या स्मरणार्थ देखील गुढीपाडवा सण साजरी केला जातो. त्यामुळेच महाराष्ट्रात या दिवशी विजयाचे ध्वज फडकवण्यात येतात.

यातील गुढी ही विजय आणि समृद्धीची प्रतीक मानली जाते.त्याचप्रमाणे 'शालिवाहन' नावाच्या कुंभाराच्या मुलाने शंकाचा पराभव करण्यासाठी सहा हजार मातीच्या सैनिकांचे पूलडे तयार केले, त्यात प्राण निर्माण करून शंकाचा पराभव याच दिवशी केला अशीही एक आख्यायिका आहे. याच शालिवाहन राजाच्या नावाने नवीन कालगणना 'शालिवाहन शक' हे चालू

केले गेले. अशा या मंगलमय दिनी गुढी उभारणे हे आनंद, विजय/स्वागताचे प्रतिक ठरते. गुढी ऊंच बांबुला बांधून तयार केली जाते, बांबूच्या एका टोकाला रेशमी कापड, कुडुलिंबाची डहाळ, फुलांचा हार, साखरेची माळ, त्यावर धातुचे भांडे/तांब्या ठेवण्यात येतो. गुढी पाटावर उभारून पुजा-अर्चा केली जाते. याच दिवशी कुडुलिंबाच्या पानाचे सेवन आवर्जून केले जाते. कुडुलिंबाला त्याच्या औषधी गुणांमुळे 'दिव्यवृक्ष' म्हणून ओळखले जाते, जवळपास २०० फिटानुमा नष्ट करण्याची ताकद या कुडुलिंबात आहे. कुडुलिंबाच्या काड्यांचा उपयोग दात घासण्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर केला जातो. गुढी उभारताना सूरवातीला एका पाटावर उभी केली जाते, पाटाकडून आपण स्थैर्य आपल्या जीवनात अंगिकारू शकतो, त्याचप्रमाणे पाटावर सुपारी ठेवली जाते, त्या सुपारी कडून आपण स्वच्छता घेतो. तसेच पाटावर हळदी-कुंकू वाहतो, ते सौभाग्याचे प्रतिक आहे. पाटावर आपण शेवटी मांडतो ते श्रीफळ (नारळ) ठेवले जाते.

उंच काठीच्या टोकाला रेशमी वस्त्र, कुडुलिंबाची डहाळ, आंब्याची पाने, फुलांची माळ, साखरेचा हार, ह्या वस्तू बांधायच्या, त्यावर तांब्या, पितळाचा किंवा, कास्याचा गुडु उलटा खोचायचा, ही तयार झालेली गुढी, दारात वा बालकनीत उभारायची. त्या अगोदर गुढी ज्या जागेवर उभारायची, ती जागा स्वच्छ करून, धुवून घ्यायची, त्यावर रांगोळी काढावी. गुढीची काठी तिथे नीट ठेवून बांधावी. गुढीला गंध, अक्षता, फ

ुले वाहून गुढीची मनोभावे पुजा करायची, निरंजन, उदबनी लावावी, दुध साखर, पेढ्यांचा वगैरे गोडधोड नैवेद्य दाखवावा. संध्याकाळी सुर्यास्तापूर्वी गुढी काढून घेतली जाते.

अशा या मंगलमयी 'गुढीपाडव्याची' शान वाढविणाऱ्या ठरता आहेत काही वर्षांपासून निघणाऱ्या सकाळच्या 'शोभायात्रा/स्वागत यात्रा. सुमारे वीस-पंचवीस वर्षांपूर्वी या शोभायात्रा काढण्यास सुरुवात झाली ती सांस्कृतिक, हिंदू बहून, मराठमोळ्या ओळख असलेल्या डॉ.बिंबली, ठाणे या शहरांमधून. त्यानंतर मुंबईतील गिरगाव, पूणे, कल्याण, अंबरनाथ, शहापूर अशा अनेक ठिकाणी शोभायात्रा काढण्यास सुरुवात झाली आहे. या स्वागत/शोभायात्रांमध्ये विविध वेषभूषा करून अनेक तरुण तरुणी मोठ्या उत्साहाने भाग घेतात. त्याचप्रमाणे ढोल-ताशा लेझीम पथक, मोटरबाईक रॅली, स्वागत यात्रांची शोभा वाढवतात.

- अनंत बोरसे
शहापूर जिल्हा ठाणे
९९५८४९५०३७

मांगल्याचे प्रतिक - गुढीपाडवा

चैत्र शुक्ल प्रतिपदा हा दिवस म्हणजे गुढीपाडवा आणि हिंदूंचा नववर्ष दिन म्हणून साजरा केल्या जातो. बदलत्या काळाला अनुसरून आपण सर्वांनी गुढीपाडवा साजरा करताना आध्यात्मिक व धार्मिक विधीसह विज्ञानवादी दृष्टिकोन जोपासायला हवा.प्रेम,एकात्मता व आरोग्याची काळजी कशी घ्यावी याचा संदेश देऊन हिन्दू संस्कृतीची जोपासना करून गुढीपाडवा हा सण साजरा करावयाचा आहे. सर्वप्रथम या दिवशी शरीराला तेल लावून चोळून ते त्वचेत जिरवणे आणि नंतर गरम पाण्याने स्नान करावे म्हणजे अर्थाने स्नान करावे.अभंग स्नान करताना देश कालखंड कथन करावे. या देश काल कथनातून लक्षात येते आपण किती लहान सूक्ष्म आहोत व या विश्वाच्या अफाट काळावरून कल्पना येते यातून,आपला अहंकार गळून पडतो. स्नानानंतर आंब्याच्या पानांची तोरणे सिद्ध करून प्रवेशद्वारावर लावावे. त्यातून समृद्धीचे प्रतीक असणारे तोरण याचा संदेश देतो कि,भारत देशासह संपूर्ण विश्व सुख,शांती समृद्धीन नांदते.

प्रथम नित्य कर्म देवपूजा झाल्यानंतर वर्षप्रतीपदेला महाशांती करावी.शांतीचा प्रारंभी ब्रह्मदेवाची पूजा करावी कारण या दिवशी ब्रह्मदेवांनी विश्वाची निर्मिती केली आहे. आपल्या समस्त प्राणीमात्रांसाठी विश्वाची निर्मिती करून त्यांचे आपण उपकृत आहोत याचे स्मरण ठेवावे.त्यांचे पूजन करून त्यांना नमस्कार करावे.या सुंदर सृष्टीचं जतन करून, संवर्धन करणे हे आपले कार्य असून एक मानव या नात्याने वेगवेगळ्या प्रदुषणातून तिची हानी होणार नाही याची शपथ घ्यायला हवी.

या दिवसानिमित्त दानाला खूप महत्त्व आहे.चैत्र मा महिन्यामध्ये उन्हाळ्याची चाहूल लागलेली असते त्यामुळे या काळात उदकदान (पाणी)अतिशय श्रेष्ठ सांगितले आहे.

त्यासाठी पाणीपोई उभारून तहानलेल्यांना पाणी पाजण्याचे सत्कर्म करायला हवे. तीव्र उन्हात तहानलेल्यांची तहान भागवून आत्मा तृप्त केल्यास फक्त कोटीची पुण्य लाभते. त्याचबरोबर संस्कृती जोपासण्याचे माध्यम म्हणजे धर्मग्रंथ. आध्यात्मिक व धार्मिक पुस्तके दान देऊन हा सण साजरा केल्यास, सणसमारंभाचे महत्त्व नव्या पिढीला समजण्यास मदत होईल. या गुढीपाडवाच्या निमित्ताने ज्याप्रमाणे,आपण जानेवारी महिन्याच्या प्रारंभी नववर्षाची शुभेच्छा पत्रे आपल्या नातेवाईकांना व मित्रमंडळींना पाठवत असतो,त्याचप्रमाणे चैत्र शुक्ल प्रतिपदेश अर्थात या दिवशी हिंदू नववर्ष दिन या निमित्ताने एकमेकास शुभेच्छा देऊन नातेवाईक तथा मित्र मंडळींना शुभेच्छापत्र पाठवणे चालू करावे. कारण आज खरा आपला वर्षारंभ आहे व या शुभेच्छा पत्राच्या माध्यमातून गुढीपाडवा या सणाचे महत्त्व टिकून राहील.

मांगल्याचे प्रतीक म्हणून सूर्योदयानंतर लगेचच गुढी उभारावी.मोठ्या वेळच्या बांबूच्या उंच टोकास पिवळ्या रंगाचे भरदारी कापड बांधून, त्यावर साखरेच्या गाठी, कुडुलिंबाची कोवळी पाने, आंब्याच्या डहाळे, लाल फुलांचा हार बांधून वर चांदी तांबे किंवा पितळीचा लोट्याचा

कलश लावून,सजवून उडी उभारावी. उभारताना ती मुख्य दरवाजाबाहेर उंबरठ्यालागत भूमिपूर उभारावी.गुढी अगदी सरळ उभी न करता पुढील आंगाला थोडीशी झुकलेल्या स्थितीत उभारावी व सुंदर रांगोळी काढून नैवेद्य अर्पण करावा.

गुढीपाडव्या या सणाच्या निमित्ताने कुडुलिंबाचा प्रसाद ग्रहण करावा.कोवळी पाने,चण्याची भिजलेली डाळ, मध,जिरे आणि थोडासा हिंग एकर करून प्रसाद सिद्ध केल्यास तो सर्वांना वाटावा. हे सर्व पदार्थ आपल्या आरोग्यासाठी अतिशय लाभदायक आहे.त्यातून रोगप्रतिकारशक्ती वाढते व उन्हाळ्यासारख्या उष्ण ऋतूत शरीराची दाहकता अस्वस्थता दूर होते.गुढीपाडव्याच्या दिवशीशेतकरी बांधवांनी नांगणी करावी. नांगराच्या क्रियेने खालची माती वर येते. मातीच्या सूक्ष्म कणांवर प्रजापती लहरींचा संस्कार होऊन बीज अंगकण्याची भूमिची क्षमता अनेक पटींनी वाढते.त्याचप्रमाणे आगामी लागवडीची पिके उत्तम प्रकारे बहरून येतात व उत्पन्नामध्ये वाढ होते.अशाप्रकारे सूर्यास्ताच्या वेळी गुळाचा नैवेद्य दाखवून नमस्कार करून गुढी उतरवावी.नवचैतन्य अन मांगल्याचे प्रतिक असणारा असा हा हिन्दू नववर्ष म्हणून गुढीपाडवा हा सण धार्मिक विधीसह बदलत्या काळानुसार वैज्ञानिक दृष्टिकोन ठेवून साजरा केल्यास,सण साजरे करण्याम गील हेतू उद्देश व संकल्पना काय आहे याची नवीन पिढीला जाणीव होईल.यामाध्यमातून सण व उत्सव याबद्दलची ओढ निर्माण होईल व संस्कृती टिकून राहण्यास मदत होईल.

गुढीपाडवा व हिन्दू नववर्षारंभा निमित्त हार्दिक शुभेच्छा...! श्री.विनोद शेनफड जाधव
मासूळ जि.बुलडाणा
मो.नं.९७६३२८२०७७

बनवा उपवासाचे हेल्टी-टेस्टी वरईचे आप्पे

नवरात्रीनिमित्त नऊ दिवस उपवास असल्याने रोज काय बनवायचे, असा प्रश्न अनेकांना पडतो. त्यात रोज साबुदाणा खिचडी, राजगिऱ्याचा लाडू, रताळे, बटाट्याचे वेफर्स, भगरीची भाकरी, असे तेच तेच पदार्थ खाऊन कंटाळा येतो. त्यामुळे आम्ही तुम्हाला उपवासाचे अप्पे कसे बनवायचे हे सांगणार आहोत. जे तुम्ही नवरात्रीत उपवास असेल, तर नक्की आजमावून पाहा.

वरईचे आप्पे साहित्य :

- ◆ १ कप वरई
- ◆ पाव कप साबुदाणा
- ◆ ३ कप दही
- ◆ जिरे
- ◆ मीठ
- ◆ हिरव्या मिरचाचे टेंचा

वरईचे आप्पे कृती :

- ◆ सर्वप्रथम साबुदाणा मिक्सरला दळून घ्यायच. दळून झाल्यानंतर त्यामध्ये वरई घालून पुन्हा मिक्सरला एकदा फिरवून घ्यावे.

टाकळी ढोकेश्वर येथील बनावदेवी यात्रा उत्सवास सोमवारपासून सुरुवात

अक्षराज : वसंत रांधवण

दि.२९, पारनेर (अहिल्यानगर) : तालुक्यातील आदर्श गाव टाकळीढोकेश्वर पंचक्रोशीतील सर्वधर्मांचे श्रद्धास्थान असलेले जागृत देवस्थान ग्रामदैवत माता बनावई देवी यात्रात्सवाला गुढीपाडव्याच्या दुसऱ्या दिवशी सोमवार दि. ३१ मार्च पासून भक्तीमय वातावरणात सुरुवात होणार आहे. हा चार दिवसीय यात्राउत्सव ३ एप्रिल पर्यंत होणाऱ्या या यात्रोत्सवा निमित्ताने विविध धार्मिक व सांस्कृतिक अशा भरण्च कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आल्याची माहिती यात्रा कमिटीचे अध्यक्ष माजी सरपंच शिवाजी खिलारी, राष्ट्रवादी काँग्रेसचे तालुका उपाध्यक्ष अंकुश पायमोडे, यात्रा कमिटीचे उपाध्यक्ष रामभाऊ तराळ यांनी दिली.

सोमवार दि.३१ मार्च २०२५ रोजी फकीर शहावाली बाबांचा संदल कार्यक्रम मोठ्या धुम धडाक्यात दारुगोळ्याची आतषबाजी कण्यात येणार आहे. तसेच परंपरेनुसार मंगळवार दि.१ एप्रिल रोजी सकाळी ८.३० वाजता बनावईदेवी काठी मिरवणूक रात्री ७.३० वाजता भव्य छबिना मिरवणूक व जागरण गोंधळ रात्री १० वाजता निलेश कुमार आहिरेंकर सह रुपाली पुणेकर लोकनाट्य तमाशा, बुधवार दि.२ एप्रिल रोजी सकाळी ८.३० वाजता मळगंगा देवीची काठी मिरवणूक, दुपारी चार वाजता कुस्त्यांचा जंगी आखाडा भरविण्यात येणार आहे.

रात्री ७.३० वाजता भव्य छबिना मिरवणूक रात्री १० वाजता मळगंगा मंदिरासमोर जागरण गोंधळ,गुरूवार दि. ३ एप्रिल रोजी सकाळी ८.३० वाजता मुक्ताई देवीची

काठी मिरवणूक, यात्रेनिमित्त सकाळी ९ ते ६ वाजेपर्यंत भव्य बैलगाडा शर्यतींचा कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला आहे. रात्री ८.३० वाजता छबिना मिरवणूक, रात्री १० वाजता देवीसमोर जागरण गोंधळ यात्रोत्सवात दरोज भव्य मिरवणुकीसाठी मुख्य पारंपारिक पद्धतीने ढोल ताशा सनई पथक खास आकर्षण असणार आहे. यात्रोत्सव असल्या कारणाने गावातील मुख्य प्रवेशद्वार तसेच संपूर्ण मंदिरांवर विद्युत रोषणाई करण्यात आली आहे. यात्रेमध्ये विविध प्रकारची दुकाने थाटणार असल्याने विविध वस्तू खरेदीचा कार्यक्रम तीन दिवस चालतो. टाकळी ढोकेश्वर परिसरातील हा सर्वांत मोठा यात्रा उत्सव असतो.

यात्रा उत्सवाच्या आनंद संयमाने घ्या :

शिवाजी खिलारी

टाकळी ढोकेश्वर मध्ये भरणारा फकिर शाहवली बाबांचा संदल आणि बनावईदेवी यात्रा उत्सव हा म हाराष्ट्रातील हिंदू मुस्लिम ऐक्याचा अनोखा आविष्कार दाखविणारा यात्रा उत्सव असून अठरा पणाड जातीचे लोक यामध्ये सहभागी होऊन आनंद घेत असतात. मात्र या यात्रा उत्सवाचा आनंद संयमाने घ्या या यात्रा काळात जर कोणीही गैर कृत्य केले तर त्याच्यावर कडक कारवाई करण्यात येईल. आपले कुलधर्म कुलाचार आपण आनंदाने करावा मात्र त्याला गालबोट लागू नये असे आवाहन यात्रा कमिटीचे अध्यक्ष माजी सरपंच शिवाजी खिलारी, उपाध्यक्ष किरण उर्फ रामभाऊ तराळ, यात्रा कमिटीचे अध्यक्ष निवेश लंके प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष बाळासाहेब खिलारी, सचिव पत्रकार वसंत रांधवण, बैलगाडा संघटनेचे अध्यक्ष बाळकृष्ण पायमोडे,धोंडीभाऊ झावरे, संजय झावरे, प्रा. पं. सदस्य बापूसाहेब रांधवण,राष्ट्रवादी काँग्रेसचे तालुका उपाध्यक्ष अंकुश पायमोडे, आंबोसी सेलचे उपाध्यक्ष मळिभाऊ रांधवण, शिवांनी मनेजमेंटचे विक्रम झावरे, प्रकाश ईशे, श्री ढोकेश्वर सैनिक फाउंडेशनचे सचिव संजय खिलारी, माजी उपसरपंच सुनील चव्हाण यांनी केले आहे.